

Jezus en de Revolutionairen.

Onze Heiland heeft op aarde geleefd in een wild bewogen tijd en in een door politieke twisten verscheurd land. In een maatschappij, waarin de ellende opgehoopt zat langs den publieken weg. Gewapende vrijerscharen vormden zich onder fanatieke benedeleders, terrorisme en veemgerichten waren aan de orde van den dag. De sicariërs, die gevreesde dolkdragers, maakten de wegen onveilig. Inzonderheid Galilea, waar de Heiland Zijn meeste discipelen won, was rood! Aanvankelijk hebben de revolutionairen van die dagen wel wat in Jezus gezien, maar het viel hen bitter tegen. De Heiland hield zoo heelemaal geen tijdpreken. Hij sprak uit een heel andere werkelijkheid, dan die waaruit deze menschen zoo fel leefden.

Prediker, hebt gij niet een woordje voor mij? IJdele vragen! Jezus sprak van den Vader, heilig en rustig! Wat wonder, dat de revolutionairen bitter verklaarden: Jezus is politiek-onaanvaardig en sociaal-indifferent! Die verbittering is wel helder aan het licht getreden, toen Pilatus — beeld van een slappe overheid — Christus op het tweetal plaatste met Bar-Abbas den benedeleder. De ruige figuur van den barricade-man sprak veel sterker tot de volksziel dan de gehoorzame Knecht des Heeren. Jezus heeft nooit wat voor ons gedaan, Bar-Abbas wel, die heeft voor ons gevochten! Het is als nu in Oostenrijk, dan troost de verslagen roode zich er nog mede dat tenminste de zwartrokken zullen krijgen!

Dat gaat door tot aan het kruis toe. Gekruisigd tusschen twee politieke misdadigers, keert al de fanatieke haat van den opstand zich tegen den Christus. Met schorre stemmen, van dorre lippen hoonen de opstandigen Hem!

Nu ziet Gij, Verlossertje, hoe rot de politiek is, hoe corrupt deze maatschappij! Bij al onze smarten is het ons een genot, dat een verrader zooals gij, een slavenziel zooals gij, met ons sterft! Wij zullen haten, u haten, tot onzen laatsten snik!

Naast Hem, een moordenaar, van pijn begon in doodangst wild te schreeuwen alsof de haat van aller eeuwen doodslagers in die kreet wou zijn: „God met uw leed-verwoest aanschijn! Held! laat uw reddende almacht blinken! Kom van het kruis! Ruk onze klinken los, daar w'uw goed gezellen zijn...”

(De Merode)

De Heiland werd de Zaligmaker van één van die opstandelingen. Dat was ten volle zaligmaken: brengen van het grootste kwaad tot het hoogste goed! Het is alles even Goddelijk, wonderbaar! Deze revolutionair begint tot zijn kameraad te spreken van God en Zijn oordeel, hij erkent dat er een rechtvaardig Godsbestuur is. Deze autonoom gaat het ambt erkennen, hij noemt Jezus: Heere! De man van „óorlog aan de paleizen” verwacht het kóninkrijk! De man, die vaak met den hemel zal gespot hebben, bidt om een plaatsje in het Paradijs!

De pelra der gemeente had den Heere verloochend. In Petrus triomfeerde het roode bloed van den Galileër. Hij had met Jezus willen sterven... op de barricade. Hij was den opstand tegen de overheid begonnen met den zwaardhouw in den hof. Maar aan den gehoorzamen Knecht des Heeren werd hij geërgerd. Doch God verwekte een petra uit den gehangen opstandeling aan de zijde van den Man van Smarten.

O, wij kunnen er ons niet in vinden. Wij hebben het beeld van dien moordenaar geretoucheerd. „Die met Hem gekruisigd waren, smaadden Hem”, dat moeten wij niet zoo opvatten dat de twee moordenaars Jezus gelasterd hebben! Het zal wel niet zoo'n erge revolutionair geweest zijn! Hij heeft steilg vrome ouders gehad! Hij zal wel eens onder de prediking van Jezus geweest zijn! Reeds in de gevangenis is het proces van zijn inkeer begonnen... enz. enz. Zoo verandert geleidelijk het beeld steeds meer. Tenslotte is het een soort van ouderling, die naast Jezus hangt. Wij verstaan de kunst om van de heilige historie één lange ouderlingenbank te maken.

Als ik een artikeltje wilde schrijven over: de kerk en de revolutionairen, dan kreeg ik wat anders. Zij hoonen ons en wij hoonen terug. Zij slaan ons op de linkerwang en wij kletsen ze op de rechterwang. Maar Jezus wilde tusschen deze misdadigers hangen. Zooals Hij geleefd had: de zondaars ontvangend en etende met hen!

Zullen wij van den Heiland leeren hen van den Vader te spreken, heilig en rustig? Den man met de roode tulp? Den man met de sikkel en den hamer? Den volksgenoot in het bruine shirt?

Tegen de revolutie... het evangelie? Door Hem, Die ons, revolutionairen, verordineerd heeft ten eeuwigen leven! N. B.

Kerkeraad of van Kerkeraadsleden op de aanstaande Particuliere Synode.

Nu bracht weer eene Classiscommissie rapport uit, en kwam met voorstellen.

De Kerkeraadsleden der betreffende Kerk werden ter Classisvergadering gedaagd.

Van hen zou verlangd zijn, hun appèl op de a.s. Particuliere Synode terug te nemen.

En van hen zou individueel geëischt zijn te verklaren, dat zij als Kerkeraad of als leden van dien Kerkeraad, zich schuldig gemaakt hadden aan wanbestuur in de Kerkregering;

dat daarbij opzettelijkheid in het spel was; dat gehandeld was naar tweeërlei maatstaf; dat er onbekwaamheid was.

Deze eisch werd zelfs gesteld aan één, die eerst enkele weken in het ambt staat, tevoren nog niet in het ambt diende, en voorzoover dus aan het in 1934—1937 door den Kerkeraad gedane geenerlei deel had.

De Classis achtte dus blijkbaar niet te mogen volstaan met de eventuele vordering van erkenning van scherp omschreven mogelijke fouten, en met den eisch van eventueel redres en van beterschap.

De meerderheid van den Kerkeraad verklaarde, deze geëischte erkenning niet te kunnen afleggen.

„Opzettelijkheid” toch spreekt van opzet, en hier dus van kwaad bedoelen, van innerlijke, welbewuste oneerlijkheid, en dus van gruwelijke krenking van Gods recht ten aanzien Zijner Gemeente.

De minderheid werd later tot zekere erkenning gebracht.

Heeft de Classis niet ingezien, dat zij vorderde, wat zij in geen geval eischen mocht?

Zij kan toch niet over het hart der geschorste Kerkeraadsleden oordeelen?

Moge deze Kerkeraad soms foutief gehandeld hebben, waarover hier niet geoordeeld en beslist kan worden, hoe weet dan deze Classis, tegen de ontkenning dezer mannen in, dat zij opzettelijk verkeerd gehandeld hebben?

Gaat deze Classis aldus niet feitelijk zitten in den aan geen mensch veroorloofden rechterstoel, om ook over het hart te durven oordeelen?

Om de weigering dezer erkenning zijn nu bedoelde Kerkeraadsleden geschorst, en hebben zij boven medegedeeld schorsingsvonnis thuis ontvangen.

Aan de vrucht kent men den boom.

Doet deze praktijk niet duidelijk zien, dat het nieuwe Kerkrecht niet deugt?

S. GREIJNDANUS.

Deputaten tot oefening van het verband met de Vrije Universiteit. (L)

Enige weken geleden hebben we in ons blad plaats gegeven aan een brief van iemand, die zijn verwondering er over uitsprak, dat ter synode van 1936 niet alleen de curatoren der Theol. Hoogeschool, doch ook de deputaten tot oefening van het verband met de Vrije Universiteit gunstig hadden gerapporteerd inzake het gegeven onderwijs, en dat desniettemin staande ter zelfder synode klachten waren vernomen en later in behandeling genomen door allerlei instanties, klachten over beschouwingen, die bezorgdheid wekten. Zelf hebben we in aansluiting daaraan opgemerkt, dat deze gunstige rapporten, ook voor wat de Vrije Universiteit betreft, toch wel veel te zeggen hadden, en dat het jammer was, dat men niet deze rapporten tot basis genomen had in allerlei handeling aangaande de kwestie der bekende meeningsschillen.

Op deze bewering nu is captie gemaakt. Men heeft mij gezegd, dat de gegeven voorstelling, althans voor wat de Vrije Universiteit betreft, onjuist was. Immers, zoo werd opgemerkt, de filosofische colleges, die Prof. Vollenhoven geeft aan de aanstaande predikanten, die van de V.U. komen, worden gegeven in de literarische faculteit. De studenten van het eerste jaar, de z.g. propaedeutici, loopen deze colleges niet in de theologische, doch in de literarische faculteit, en komen eerst daarna tot het volgen van colleges in de theologische faculteit. En — zoo luidde nu het bezwaar tegen wat ons blad schreef — en dus vielen die colleges buiten het toezicht der „verbanddeputaten” (gelijk we nu verder kortheidshalve maar zullen zeggen). Een gunstig rapport dier verbanddeputaten mocht dus niet worden uitgelegd als een gunstig rapport ook over de colleges van een hoogleraar in de wijsbegeerte. En evenmin mocht men het gebruiken als argument tegen het indienen van bezwaren tegen opvattingen, voorgedragen door wie in de literarische faculteit filosofie doceerde (of in de juridische rechtsphilosophie).

Tot zoover het tegen ons blad ingebrachte bezwaar. We hebben aanstonds beloofd, op de zaak terug te zullen komen.

Daartoe hebben we iemand verzocht, de verschillende synodale acta na te gaan, en gegevens te verzamelen. We geven hier enkele opmerkingen naar aanleiding der ons verstrekte mededeelingen.

?

De zaak der verhouding tusschen kerken en universiteit is in den loop der jaren wel wat anders gaan loopen, dan aanvankelijk door meer dan één bedoeld blijkt te zijn. Staat men de Acta der synode (Dordrecht) van 1833 op (we zijn dus nu op het terrein der vereenigde kerken), dan blijkt uit bl. 82, dat Dr A. Kuyper destijds namens de deputaten voor een concept-reglement inzake de opleiding een voorstel heeft ingediend, waarin o.a. het volgende was vervat:

„Se met de Vrije Universiteit in onderhandeling te treden ter verkrijging van contractueel recht voor de

kerken om confessioneel toezicht over geheel deze Universiteit uit te oefenen, en zulks voor wat de theologische faculteit betreft op zulk eene wijze, dat, voor zoover de Belijdenis aangaat, bij benoeming, schorsing of ontslag van hoogleraren de beslissing aan de Kerken sta.....” (pag. 83).

In een Bijlage B („leidraad voor de onderhandelingen met de Vrije Universiteit”) wordt o.m. gezegd:

„Art. 2. Het toezicht der Kerken in Art. 1 bedoeld, strekt zich uit over alle faculteiten, maar draagt voor de Theologische Faculteit een strenger karakter.”

Voor alle faculteiten bestaat dit toezicht hierin: 1o. dat geen hoogleraren of lectoren als zodanig optreden, dan die tot de gemeenschap der Kerken behoren en alzoo aan hare tucht onderworpen zijn; 2o. dat Kerkelijke censuur van den Kerkeraad schorsing van den hoogleraar of lector in zijne ambtelijke werkzaamheden ten gevolge hebbe; 3o. dat de Synode, of haar Deputaten, bijaldien hoogleraren en lectoren geacht worden in hun onderwijs of in hun geschriften af te wijken van de Gereformeerde beginselen, een met redenen omkleede klacht hiertegen bij de Vereeniging inbrengen; en 4o. dat geen andere personen tot het Doctoraat in eenig vak worden toegelaten, dan na verklaring, dat zij van dit Doctoraat geen ander gebruik zullen maken, dan in overeenstemming is met de Gereformeerde beginselen.” (pag. 84).

Aan deze verlangens zijn de latere regelingen niet in alle opzichten conform gebleken. Hetgeen — dit ter voorkoming van misverstand — door ons ook niet in alles bepleit zou worden.

Voor het tegenwoordige zijn we thans aangewezen op de synode (Amsterdam) van 1908. Allereerst melden we iets van het daar uitgebrachte rapport der verbanddeputaten. Zij berichtten der synode o.m. het volgende:

„Naar aanleiding (van de) Series (rooster der te geven lessen, K. S.) hebben zij zich gewend tot de Faculteit met de vraag, waarom de Archaeologia Sacra („Hebreeuwsche archeologie”, K. S.) gebracht was onder de Literarische Faculteit. Toen hierop werd geantwoord, dat dit vak, hoewel een Theologisch vak, gedoceerd wordt aan de propaedeutici, die nog in de Literarische Faculteit college bezoeken, hebben Uw Deputaten gemeend, dat het onderwijs in dit vak derhalve onder hun toezicht niet valt.” (pag. 178).

Hier staat dus zeer duidelijk, dat volgens het oordeel der deputaten van 1908 het onderwijs in de literarische faculteit, ook al hebben alle aanstaande predikanten het nodig, buiten hun toezicht valt. Hieraan wordt niets veranderd, wanneer de deputaten, in een „rapport over een herziene regeling van het verband enz.” opmerken:

„Voorts spreekt het vanzelf, dat op de studenten, die worden opgeleid tot den dienst des Woords in de Gereformeerde Kerken, behoorlijk toezicht moet worden gehouden, en dat de Hoogleraren eener andere Faculteit, die enkele colleges geven in de Theologische Faculteit, voor dat gedeelte van hun onderwijs ook onder hetzelfde kerkelijk toezicht behooren te staan als de Hoogleraren in de Theologische Faculteit.” (pag. 222).

Men lette hier op de woorden: „in de theologische faculteit”. Dat is wat anders dan: „aan theologische studenten” of: „aan hen, die opgeleid worden tot dienaar des Woords”. In de hier gevolgde gedragslijn ligt, voor wie goed leest, de bestendiging van de reeds bestaande usance, volgens welke bepaalde colleges, die men toch nodig heeft voor het predikantschap, vallen buiten het toezicht, zoodra ze vallen buiten het raam der theologische faculteit.

In dezelfde lijn ligt dan ook art. 12 van de concept-regeling, voorgesteld ter synode van 1908 in meer-gemeld rapport:

„Wanneer aan Hoogleraren of Lectoren eener andere Faculteit eenig onderwijs in de Theol. Faculteit wordt opgedragen, zullen deze Hoogleraren of Lectoren, voor wat dit gedeelte van hun onderwijs betreft, onder hetzelfde toezicht staan, als in dit contract voor de Hoogleraren en Lectoren in de Theologische Faculteit is bepaald.”

En weer in dezelfde lijn liggen volgende bepalingen van de in 1908 vastgestelde regeling van het verband:

Art. 1.

Dit kerkelijk toezicht zal geoefend worden door middel van deputaten, hiervoor door de Generale Synode aangewezen en geïnstrueerd, en zal zich uitstrekken, voor wat de Faculteit in haar geheel betreft, over de geschiktheid van haar onderwijs om op te leiden tot den Dienst des Woords in de Gereformeerde Kerken, en voor wat betreft de personen van allen, die, onder welken titel ook, in de Theologische Faculteit onderwijs geven, over hunne getrouwheid, in leer en leven, aan de Belijdenis der Gereformeerde Kerken in Nederland.

Art. 2.

Wie als Hoogleraar of ander Docent in de Theologische Faculteit optreedt, moet als belijdend lid behooren tot de Gereformeerde Kerk zijner woonplaats.

Wanneer kerkelijke censuur naar Art. 77 der K.O. (Zie vervolg op blz. 268.)